

Riksintresse för kulturmiljövård Toftaholm [G 14] (Dörarp sn)

Motivering:

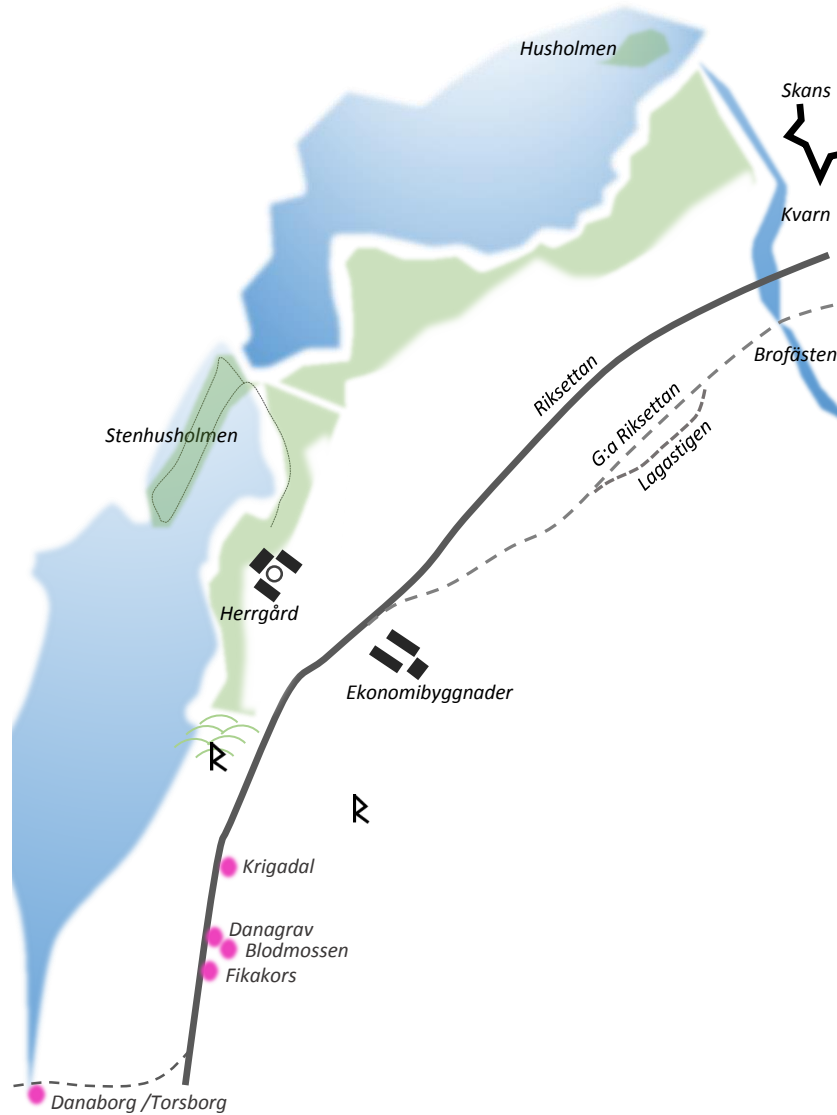
Fornlämningsmiljö från brons- och järnålder i kommunikationsstråk vid sjön Vidöstern med lämningar efter befästa anläggningar både från medeltid och från 1600-talet. (Kommunikationsmiljö, Skansmiljö, Borgmiljö, Herrgårdsmiljö, Odlingslandskap).

Uttryck för riksintresset:

Rösen och skålgropsförekomst från bronsåldern, ett yngre järnåldersgravfält med högar och en runsten. Lämningar efter en befäst senmedeltida sätesgård på "Stenhusholmen" mitt för Toftaholm samt efter en skans från 1650-talet. Herrgårdsanläggning med byggnader från 1700-talet till 1900-talet i strängt symmetrisk uppbyggnad. Odlings- och betespräglad landskap med sentida mossodlingar vid inägomarkernas periferi.

Ett urval riktlinjer:

- Bebyggelse eller verksamhet som i skala, karaktär eller lokalisering inkräktar på Toftaholms relativt ensamliggande läge och dominans i landskapet kan medföra påtaglig skada. Mindre avstyckningar utanför den öppna odlingsmarken kan sannolikt genomföras utan att skada miljöns läsbarhet. Skala, lokalisering och utformning är i dessa fall en viktig aspekt.
- Bebyggelse som hindrar den visuella kontakten mellan Toftaholm och stenhuset, eller som minskar de öppna utblickarna från herrgården ut mot Vidöstern och omkringliggande holmar riskerar att medföra påtaglig skada.
- Bebyggelse eller andra verksamheter som inkräktar på Tofta Skans långa utblickar över landskapet, eller kontakten mellan befästningen och intilliggande vattendrag och vägar riskerar att medföra påtaglig skada.
- Bronsåldershög, höggravfält, runsten, Tofta skans och lämningar efter de två befästa gårdarna på Husholmen respektive Stenhusholmen tillhör riksintressets bärande värden. Tillstånd enligt 2 kap KML om att rubba, ta bort eller på annat sätt ändra en av riksintressets fornlämningar bör i regel inte beviljas.

1. Ruinen efter den befästa gården på Stenhusholmen. I sitt, för medeltida sätesgårdar, typiska läge på en holme är ruinen väl synlig från herrgården.
2. I de ädellövsrika hagmarkerna går sträckningen av den gamla riksettan. Vägstolpar, vägsträckning, milsten och brofästen är några av spåren.
3. Skansen, men sin typiska stjärnform, ligger strategiskt placerad invid gamla landsvägen och Toftaåns utlopp i Vidöstern. Från den högt belägna skansen ges utblickar över omkringliggande landskap.

